

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
/hallinto- ja turvallisuusjaosto 5.10.2022

Asia: HE 154/2022 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Teema:

Toimitilojen korjausvelka ja sen rahoittaminen, toimitilojen ylläpidon rahoitus ja toimitilojen lämmitys

Sisäministeriön asiantuntijalausunto:

Toimitilojen korjausvelka ja sen rahoittaminen

Ministeriön hallinnonalan toimitiloissa on olemassa huomattavaa korjausvelkaa, jota ei ole rahoituksen puutteen vuoksi pystytty hoitamaan rakennusten elinkaarimallin mukaisesti. Erityisesti ongelma koskettaa poliisitoimen käytössä olevaa tilamassaa, joka on suurelta osin peräisin 1960-70 -luvulta ja monilta osin saavuttanut teknisen käyttöikänsä päätteen ja välittömän peruskorjaustarpeen. Perussyynä voidaan todeta olevan yleisesti alhaisen vuokratason, joka ei mahdollista ennakoivaa rakennusten korjaamista ilman merkittäviä vuokrantarkistuksia. Ministeriön hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen ja rahoitusta onkin usein tarkasteltu pääasiassa henkilöstön määrään liittyen, jolloin vähemmälle huomiolle ovat jääneet mm. henkilöstön tarvitsemat terveelliset ja turvalliset työskentelytilat. Rahoituksen niukkuudesta johtuen on peruskorjaushankkeita jouduttu lykkäämään ja sen seurauksena päädytty pakkotilanteissa kalliisiin tilapäisratkaisuihin esim. sisäolosuhdeongelmien vuoksi. Tilanteen korjaaminen vaatisi merkittäviä panostuksia toimitilahankkeiden oikea-aikaisen rahoituksen turvaamiseen. Myös henkilöstömäärän muutosten vaikutukset muuttuviin tilatarpeisiin tulisi paremmin huomioida rahoituksessa. Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä useita peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita, joilla tilannetta pystytään helpottamaan. Konsernitason ohjauksella pyritään löytämään hallinnonalan sisäisiä synergioita mm. valmistumassa olevan hallinnonalan yhteisen toimitilastrategian toimeenpanosuunnitelman kautta.

Toimitilojen ylläpidon rahoitus

Toimitilojen ylläpitoa rahoitetaan toimintamenoista ja selvästi tunnistettu kehitys toimitilakustannusten osalta on menojen kasvaminen käytettävissä olevia toimintamenoja nopeammin. Yleisen kustannustason nousu heijastuu suoraan toimitilojen ylläpidon kustannuksiin ja vaikeuttaa ennakoivaa kiinteistöjen ylläpitoa. Sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on aiempaa monimutkaisempi ja turvallisuusympäristössä tapahtuvat muutokset voivat olla erittäin nopeita. Muutokset näkyvät toiminnan tarpeissa ja asettavat toimitiloille myös uusia vaatimuksia. Toimitilojen ylläpitäminen muuttuvassa toimintaympäristössä vaatii normaalin ylläpidon lisäksi myös investointeja esim. turvallisuusteknologiaan. Kustannustason noustessa voimakkaasti vaatii jo nykyisen tason ylläpitäminen lisärahoitusta. Kokonaistaloudellista olisi, mikäli toimitilojen ylläpidon rahoitusta voitaisiin kasvattaa ennakoivan ylläpidon mahdollistavalle tasolle.

Toimitilojen lämmitys

Ministeriön hallinnonalan toimitilojen lämmitysmuodot ovat moninaisia, kaukolämmön kuitenkin ollessa niistä merkittävin. Hallinnonalan toimitilaverkosto on valtakunnanlaajuinen ja erityisesti syrjäisissä sijainneissa tilat ovat paikallisesti tuotetun lämmityksen piirissä. Energiankulutuksen suuruutta tarkasteltaessa on huomioitava, että hallinnonala on mukana Senaatti-konsernin lokakuussa 2022 aloittamassa energiansäästöohjelmassa. Sähköenergia hankitaan pääasiassa Hansel-yhteishankintana. Huoltovarmuuden kannalta tilanne hallinnonalan toimitiloissa on riittävä. Yksittäisissä sijainneissa myös vaihtoehtoisia lämmitysmuotoja on selvitetty yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa.